

door ons, evenals door DUKE, alleen verricht om een wetenschappelijk document te verkrijgen, doch is niet essentieel.

De uitkomsten van de bepaling van den bloedingstijd door JONGKEES kunnen dan ook zeker als volkomen betrouwbaar beschouwd worden.

Veeleer is het verwijt van onphysiologische wondprikkeling van toepassing op de door FREUND bewonderde methode van onzen Belgischen collega ROSKAM, die bij het konijn talrijke steekwonden met verschillende oplossingen afspoelde. Het strooperige sangostop zou ten opzichte van andere oplossingen, de bloeding verkorten. Bij den mensch heb ik indertijd (1935) met deze methode geen verkorting kunnen constateeren.

Tot goed begrip dient overwogen te worden, dat JONGKEES bij zijn uitgebreid en nauwkeurig onderzoek alleen bloedings- en stollingstijden vergeleek van *normale* kinderen, vóór en na de toediening van sangostop. Wanneer er een belangrijke verkorting ware, zou dit zeker, zelfs bij veronderstelling van eenige onnauwkeurigheid, in zijn vergelijkende curves tot uiting moeten komen.

Het ontbreken van een gemiddeld effect bij een groote groep normale kinderen, sluit echter geenszins uit, dat in individueele gevallen sangostop op de bloeding invloed zou kunnen hebben en nog minder wordt hierdoor de waarde van dit middel bij haemophilie en haemorrhagische diathese bestreden.

Moge dit vraagstuk bij deze ziekten in navolging van JONGKEES ook eens bestudeerd worden met de boven vermelde methode voor het bepalen van den bloedingstijd en niet zooals steeds, alleen ten opzichte van den stollingstijd. Op de bloeding komt het immers aan.

H. A. E. VAN DISHOECK.

DE ZIEKTE VAN BESNIER—BOECK EN TUBERKELBACILLEN.

Naar aanleiding van een demonstratie in het Nederlandsch Oogheelkundig Gezelschap door collega prof. WEVE van een patiënt met BOECK's miliair lupoid der conjunctiva en de daarop volgende discussie (blz. 2494, nr. 26 van den loopenden jaargang), waarin onder meer wordt gezegd, dat het virus van deze ziekte niet overentbaar zou zijn op caviae en konijnen, moge ik erop wijzen, dat inderdaad enkele publicaties zijn verschenen, waarin door middel van de cavia een zwakvirulente tuberkelbacil als aetiologisch agens werd aangetoond.

De meest overtuigende publicatie is wel die van BERBLINGER in de *Acta Davosiana*, jaargang 5, nr. 19, 1939. In het door hem vermelde geval toch werden uit hilusklieren van een lijder, door middel van caviae tuberkelbacillen (*typus humanus*) in zuivere cultuur gekweekt. De patiënt, die aan een intercurrente ziekte was overleden, toonde op verschillende plaatsen, onder meer in de hilusklieren en in de longen, het typische beeld van deze ziekte.

den Haag, Juli 1940.

J. DE MOL VAN OTTERLOO.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

DUITSCHLAND. — **Bruiloftsstoffen.** *Zeitschr. f. ärztl. Fortbildung* van 15 Mei vestigt de aandacht op een nieuw begrip in de biologie, de *gamonen* (van *γαμέω*, paren, huwen) welk woord het tijdschrift dan vertaalt met „Hochzeitsstoffe“. Deze worden, gelijk KUHN, MOEWES en JERSCHEL bij een alg (*chlamydomonas*) hebben kunnen waarnemen, door de in het water zwervende eicellen afgescheiden en lokken de eveneens zwervende zaadcellen. De stoffen behooren tot de carotinoiden. Bij den zeeëgel (*arabacia*) hebben HARTMANN en SCHARTAU soortgelijke stoffen ontdekt, die tot de naphthochinonkleurstoffen behooren. Pas door